

Granskning av kvalitetsarbete och frånvaro inom gymnasieskolan

Vännäs kommun

Innehåll

Sammanfattning och rekommendationer	2
1. Inledning.....	2
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte och revisionsfrågor	3
1.3. Genomförande och avgränsning	4
1.4. Revisionskriterier.....	4
1.5. Begreppsdefinition.....	5
2. Organisation och kvalitetsarbete	6
Revisionskriterier	6
2.1. Iakttagelser	6
2.2. Bedömning.....	12
3. Frånvaro.....	14
Revisionskriterier	14
3.1. Iakttagelser	14
3.2. Bedömning.....	17
4. Slutsats och svar på revisionsfrågor	19
5. Källförteckning.....	21

Sammanfattning och rekommendationer

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vännäs kommun har EY genomfört en granskning av Liljaskolans kvalitetsarbete. Granskningens sammanfattande bedömning är att Liljaskolans styrelse inte fullt ut säkerställer ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom gymnasieskolan.

Styrningen av gymnasieskolan är uppdelad på tre politiska nivåer med olika ansvarsområden, där barn- och utbildningsnämnden får den ekonomiska ramen och Liljaskolan drivs som en resultatenhet. Detta har problematiserats och utredning kring skolans organisationsform och styrning pågår. I granskningen noterar vi att styrelsen saknar årligt budgetunderlag som visar på kopplingen mellan ekonomiska prioriteringar och utvecklingsarbete.

Granskningsresultatet visar på stora variationer mellan programmen såväl avseende elevernas resultat som elevfrånvaro. De högskoleförberedande programmen har alla tre ett meritvärde som ligger under rikssnittet och styrelsens målvärde för dessa program ligger också under rikssnittet. I den kvalitetsuppföljning som styrelsen årligen tar del av framgår dock inte de enskilda programmens resultat avseende exempelvis examensgrad, meritvärde och elevfrånvaro.

Uppföljningen av elevfrånvaron problematiseras av verksamheten, då flertalet elever läser idrottsinriktningar inom sina program, och därmed är iväg på träningar och dylikt under skoltid. Systemet kan inte ta hänsyn till detta, och deras frånvaro registreras därmed som giltig frånvaro. I statistiken blir den redovisade frånvaron betydligt högre än vad den är i verkligheten, vilket löpande följs upp inom programmen. Trots detta har styrelsen under flertalet år redovisat att deras mål kring elevnärvaro inte nås. Nytt frånvarosystem är under upphandling.

Våra bedömningar framgår i rapportens respektive avsnitt och våra slutsatser finns i avsnitt 4.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi Liljaskolans styrelse att:

- ▶ I uppföljningen av kvalitetsarbetet ta del av underlag och statistik från samtliga program, och säkerställa att analyser och utvecklingsinsatser bygger på detta underlag.
- ▶ I underlag visa på kopplingen mellan ekonomiska prioriteringar och utvecklingsinsatser på årsbasis.
- ▶ I kommande målarbete säkerställa att de målvärden som sätts varken är för låga eller höga och att det är möjligt för verksamheten att uppnå dessa.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Skollagens (2010:800) krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän, förskole- och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska vidare dokumenteras.

Utbildningen i gymnasieskolan är frivillig, men de elever som väljer att gå där har närvaroplikt och är skyldiga att delta i den verksamhet som skolan anordnar för att ge utbildningen. För den enskilde eleven kan en omfattande frånvaro leda till stora svårigheter. En ofullständig utbildning försvårar ett aktivt deltagande i såväl yrkes- som samhällsliv. Om en elev är borta från skolan ofta eller länge måste rektorn snabbt utreda orsaken till frånvaron, oavsett om den är giltig eller ogiltig.

På Liljaskolan finns cirka 550 elever från ett 40-tal olika kommuner varav 75 procent har en annan hemkommun än Vännäs. Det är cirka 70 procent av eleverna som läser ett yrkesförberedande program. För läsåret 2022/2023 var det 83 procent av eleverna som tog examen inom ett yrkesförberedande program. Den totala närvaron inom gymnasieskolan var 86 procent. I Liljaskolans verksamhetsberättelse framgår att styrelsen inte uppnått målen vad gäller en hög andel elever som når examen och en hög elevnärvaro.

Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående samt utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att det är väsentligt att granska om Liljaskolans styrelse följer skollagens bestämmelser om ett systematiskt kvalitetsarbete.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om Liljaskolans styrelse säkerställer ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom gymnasieskolan. I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har styrelsen följt upp och analyserat elevernas måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen?
- ▶ Har styrelsen identifierat utvecklingsområden och formulerat mål som är relevanta utifrån styrelsens analys och bedömningar?
- ▶ Finns det en tydlig ansvarsfördelning gällande hantering av elevers frånvaro?
- ▶ Sker det en systematisk uppföljning och analys på gruppnivå av elevers frånvaro?

1.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen har avgränsats till att omfatta Liljaskolans styrelse och dess verksamhet avseende den kommunala gymnasieskolan. Av barn- och utbildningsnämndens reglemente, daterat 2020-10-27, framgår att nämnden har ett övergripande ansvar för gymnasieskolan. Se ytterligare beskrivning i avsnitt 2.1.

Granskningen har skett genom dokumentstudier och intervjuer med gymnasiechef och biträdande gymnasiechef, samtliga rektorer, en grupp förstelärare och en grupp specialpedagoger.

Centrala dokument i granskningen har varit arbetslagens analysunderlag inom systematiskt kvalitetsarbete och skolans handlingsplan för skolorvaru. En fullständig förteckning över granskade dokument finns i källförteckningen.

I granskningen har det framkommit en diskrepans mellan skolans statistik och rapporterad statistik i Kolada. Av den anledningen redovisar vi statistik som är inhämtad från förvaltningen. Förvaltningens förklaring till diskrepansen är att skolans programstruktur och elevunderlag skiljer sig så pass mycket från jämförbara skolor, så att statistiken i Kolada därmed beräknas felaktigt.

Återkoppling har skett till Liljaskolans styrelsepresidium.

Granskningen har utförts mellan augusti och november 2023.

1.4. Revisionskriterier

Granskningens bedömningar utgår från följande revisionskriterier:

- ▶ Skollagen (2010:800)
  - 4 kap. 3-4 §§ om ansvar för att planera, följa upp och utveckla utbildningen
  - 4 kap. 6 § om dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet
  - 4 kap. 7 § om huvudmannens ansvar för att vidta åtgärder vid eventuella brister i verksamheten
- ▶ Skolverkets allmänna råd med kommentarer: Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet (2012)
- ▶ Kommunallagen (2017:725) 6 kap.

För att läsa mer om revisionskriterierna avseende skollagen och Skolverkets rekommendationer, se respektive avsnitt.

Kommunallagen

Det är enligt 6 kap. 1 § kommunstyrelsens uppgift att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnder. Kommunstyrelsen ska, enligt 6 kap. 2 §, uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunallagens 6 kap 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

1.5. Begreppsdefinition

Begreppet frånvaro

Det finns ingen definition av begreppet frånvaro i skolans författningar. Det finns inte heller några definitioner av begreppen giltig respektive ogiltig frånvaro. Ytterst är det upp till skolan att avgöra om en elev har varit närvarande eller frånvarande, samt om en elevs frånvaro är giltig eller ogiltig (Skollagen 2010:800, 7 kap. 2,3, 17 §§, 15 kap. 16 §, 18 kap. 16 §). Skolverket hänvisar till att det är upprepade eller längre frånvaro som ska utredas, om det inte bedöms vara obehövligt.

2. Organisation och kvalitetsarbete

I detta avsnitt behandlar vi organisation, ekonomi och systematiskt kvalitetsarbete för att undersöka om styrelsen följt upp och analyserat elevernas målluppfyllelse. Därtill svarar vi på frågan om styrelsen har identifierat utvecklingsområden och formulerat mål som är relevanta utifrån analys och bedömningar.

Revisionskriterier

Skollagen

I 4 kap. finns bestämmelser om kvalitet och inflytande som reglerar hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas. Huvudmannen ska systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen enligt 3 §. Inriktningen på kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Skolverkets allmänna råd

Huvudmannen bör sammanställa resultaten för alla verksamheter samt se till att det utöver den kontinuerliga uppföljningen även genomförs utvärderingar av den samlade verksamheten inom särskilt identifierade områden. Utifrån analysen av vad som påverkat målluppfyllelsen bör huvudmannen identifiera utvecklingsområden och därefter besluta om vilka insatser som ska prioriteras för att de nationella målen ska uppfyllas.

2.1. Iakttagelser

Politisk organisation, ansvarsfördelning och mål

Det finns ett tredelat politiskt ansvar för gymnasieskolan

Styrningen av gymnasieskolan är uppdelad på tre politiska nivåer med olika ansvarsområden:

1. Kommunfullmäktige - sätter budgetram för Vännäs gymnasieelever till barn- och utbildningsnämnden samt sätter resultatkrav för Liljaskolans styrelse.
2. Barn- och utbildningsnämnden - har ansvar för kommunens gymnasieelever och det kommunala aktivitetsansvaret. Nämnden ansvarar för budgetramen, som ska täcka kommunens kostnader för gymnasier, vilket är köp av platser på Liljaskolan och övriga gymnasieskolor utanför kommunen.
3. Liljaskolans styrelse - ansvarar för gymnasieverksamheten och vuxenutbildningen på Liljaskolan.

I barn- och utbildningsnämndens reglemente, daterat 2020-10-27, framgår att nämnden har ett övergripande ansvar för gymnasieskolan. I intervju med Liljaskolans styrelse framkommer att denna skrivelse lämnar utrymme för tolkning, men att det avser den ekonomiska budgetramen för kommunens gymnasieelever samt det kommunala aktivitetsansvaret, det vill säga ansvaret för de ungdomar som inte är inskrivna i gymnasieskolan.

Liljaskolan är en resultatenhet och har inte en driftram utan ett resultatkrav om 1,6 miljoner kronor per år. Detta innebär att skolan behöver lägga en budget som visar på ett prognosticerat överskott. I styrelsens sammanträdesplan och årshjul framgår att det årligen i oktober sker ett budget- och kvalitetsarbete. Enligt uppgift behandlas budgetförutsättningar och budgetarbete muntligt, men det finns inte för styrelsen ett dokumenterad budgetunderlag. Enligt intervju med styrelsen sker det så mycket justeringar löpande under året, bland annat beroende på att elevprognoserna förändrats, att det är svårt att få till ett enhetligt planeringsunderlag på årsbasis kring ekonomiska prioriteringar. Att skolan är en resultatenhet försvårar också. Det framhävs dock att beslut dokumenteras i styrelsens protokoll. En verksamhetsplan tas också fram årligen i december, som beskriver planeringen för kommande år.

Skolans organisationsform diskuteras

Under 2020 gjorde kommunen en utredning med fokus på lämplig driftform för skolan i framtiden, men något beslut om eventuell förändring av Liljaskolans organisation har ännu inte tagits. Det alternativ som framförallt diskuteras är att Liljaskolans styrelse ska hanteras som en egen nämnd med en årlig budget från fullmäktige. Liljaskolan skulle då ges ansvar för samtliga gymnasieelever som är folkbokförda i kommunen samt ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret.

Enligt Liljaskolans styrelseprotokoll från december 2022 har ordföranden i dialog med kommunstyrelsens ordförande och ekonomichefen diskuterat att styrningen som resultatenhet är problematisk eftersom enbart 25 procent av eleverna kommer från kommunen. Därtill framgår i verksamhetsplanen 2023 att elevernas utbildningsval påverkar resursfördelningen inom verksamheten.

Enligt muntlig uppgift från styrelsen har förslaget till beslut återremitterats till kommunstyrelsen och nytt förslag ska tas fram, men tidplanen och ansvarsfördelningen är oklar.

Styrelsens mål avseende elevernas måloppfyllelse

Styrelsen har formulerat nämndspecifika mål med tillhörande resultatindikatorer för att bedöma om målen, vilka framgår av verksamhetsplanen för 2023, har uppnåtts. De mål som är relevanta för denna granskning är:

- ▶ Alla elever har en stimulerande lärandemiljö.
  - Resultatindikator: Elever närvarar vid sina lektioner, målvärdet är satt till 90 procent närvaro.
- ▶ Alla elever ges möjlighet att nyttja sin maximala potential.

- Resultatindikator: Eleverna når ett högt meritvärde på de högskoleförberedande programmen samt en hög andel yrkesexamen på de yrkesförberedande programmen. Målvärdet för meritvärde är satt till över 14,0 och andelen som tar yrkesexamen till minst 85 procent.

Utifrån styrelsens mål hade skolans ledningsgrupp upprättat fem prioriterade mål för läsåret 2022/2023. Enligt skolans årshjul är det arbetslagen som upprättar strategier, aktiviteter och indikatorer för de prioriterade målen. De prioriterade målen motsvarar styrelsens mål, med undantag av att målvärdet avseende meritvärdet på högskoleförberedande program är satt till 15,0. I intervju med styrelsen framgår att det finns en vilja från tjänstepersonerna om att sätta målet högre för att motivera, men styrelsen bedömer att de är nöjda om målet på 14,0 nås. Men de ser att det finns en poäng i att besluta om samma målnivå för att hålla en gemensam linje.

Uppföljningen av elevernas måluppfyllelse utgår från styrelsens resultatindikatorer. Det innebär att uppföljning sker gällande närvaro avseende samtliga elever, meritvärde avseende högskoleförberedande program samt examensgrad avseende yrkesförberedande program. Vi har efterfrågat underlag gällande meritvärde och examensgrad för samtliga program vilket redovisas i avsnittet.

Gymnasieskolans organisation

Det finns nio nationella gymnasieprogram

Liljaskolans gymnasium har sammanlagt nio nationella yrkes- och högskoleförberedande program samt introduktionsprogram (se tabell nedan). På skolan finns ca 550 elever från ett 40-tal olika kommuner. Av de gymnasieelever som bor i kommunen är det enbart 25 procent som går på Liljaskolan. De övriga 75 procenten går på gymnasieskolor i andra kommuner och dessa elever har barn- och utbildningsnämnden ansvar för.

Cirka 70 procent av Liljaskolans elever går på yrkesförberedande program, 18 procent på högskoleförberedande program och 12 procent på introduktionsprogram enligt statistik från kvalitetsrapporten 2022/2023. Skolan är indelad i fyra skolenheter som var och en leds av en rektor. I tabellen nedan redovisas den organisation som gällde läsåret 2022/2023.

Enheter, program och antalet elever läsåret 2022/2023

Enhet	Program	Antal elever ¹ (september 2023)
A	Bygg och anläggning	98
A	Fordon och transport, transport	73

¹ Antal elever avser årskurs 1-3 med undantag för fordon och transport åk 1.

A	Naturbruk, skogsbruk	27
B	Fordon och transport, ABD	71
B	Fordon och transport, åk 1	81
B	Vård och omsorg	33
C	Barn och fritid	28
C	Ekonomi	53
C	Samhällsvetenskap	40
C	Naturvetenskap	8
C	Introduktionsprogrammet IMS	31
C	Introduktionsprogrammet IMA	7

Källa: statistik inhämtad från förvaltningen.

Skolan erbjuder en nationell idrottsutbildning (NIU) inom ridsport, freeski och snowboard. Därtill erbjuder skolan en lokal idrottsutbildning (LIU) inom ishockey. NIU och LIU går att kombinera med gymnasieprogrammen ekonomi, samhällsvetenskap, naturvetenskap samt barn och fritid.

Yrkesintroduktion (IMY) erbjuds de elever som inte är behöriga att söka till ett nationellt gymnasieprogram eller ett programinriktat val (IMV). Detta erbjuds inom programmen fordon och transport, vård och omsorg samt barn och fritid.

Skolan har en ledningsgrupp och ansvarig tjänsteperson är gymnasiechefen

Liljaskolans förvaltning leds av en gymnasiechef med övergripande ansvar för verksamhet, personal och ekonomi. Därtill finns en biträdande gymnasiechef tillika rektor för en av de fyra skolenheterna. De fyra rektorerna bildar tillsammans med gymnasiechefen skolans ledningsgrupp.

Elevhälsan består av två kuratorer, två skolsköterskor (ca 1,5 heltidstjänst), tre studie- och yrkesvägledare samt fyra specialpedagoger som har ansvar för olika program. Därtill finns en skolpsykolog och en skolläkare.

Elevernas måluppfyllelse

Det finns stora variationer i måluppfyllelsen mellan programmen

Resultatindikatorn om andelen elever som tar examen inom yrkesförberedande program mäts en gång per år. Vid intervjuer framhålls att variationen mellan antalet elever i årskurs 3 mellan programmen är av betydelse för hur man utläser andelen i procent som tagit examen. Få elever inom ett program innebär att varje elev utgör en större procentuell andel, vilket får ett större genomslag i statistiken.

Tabellerna nedan redogör för examensgrad och meritvärde för respektive program. Det elevantal som statistiken baserar sig på framgår i den sista kolumnen. Röd siffra innebär att måluppfyllelsen gått ner i förhållande till

föregående läsår medan grön siffra innebär att den ökat. Inget av programmen uppvisar en tydlig trend under de tre senaste läsåren. Naturprogrammet är nystartat och saknar därav statistik för tidigare år.

Examensgrad per program läsåren 20/21 - 22/23, avrundat till heltal

Program <i>Andel i procent</i>	20/21	21/22	22/23	Antal elever i åk 3 VT 23
Yrkesförberedande				
Bygg och anläggning	85	90	88	33
Barn och fritid	88	64	100	15
Naturbruk	73	67	78	9
Vård och omsorg	80	70	50	6
Fordon och transport, ABD	65	30	55	20
Fordon och transport, transport ²	86	94	91	35
Högskoleförberedande				
Samhälle	67	84	71	7
Natur	-	-	82	11
Ekonomi	88	94	100	11

Källa: statistik inhämtad från förvaltningen.

I intervju framgår att skolan är med i Skolverkets nätverk för att utveckla introduktionsprogrammen och få dem med likvärdiga. Skolan använder även Skolverkets yrkespaket där man arbetar mot antingen nationell behörighet eller anställningsbarhet. Det framgår vidare att examensgraden i vissa yrkesprogram påverkas av statistiken i de individuella program som ligger knutna till dessa, där eleverna inte alltid når målen.

De högskoleförberedande programmet ligger under riksnittet i meritvärde

Avseende meritvärdena i tabellen nedan framgår skillnader mellan programmen i jämförelse med riket. Av yrkesprogrammen ligger tre av fem program på ett högre

² Inom fordon och transport kan olika inriktningar väljas. Den största inriktningen är transport. I ABD inkluderas karosseri och lackering, lastbil och mobila maskiner samt personbil.

meritvärde än riket läsåret 22/23, medan samtliga tre högskoleförberedande program har meritvärden som ligger under rikssnittet.

Meritvärde per program läsåren 20/21 - 22/23

Program	20/21	21/22	22/23	Riket 21/22	Antal elever med examen VT 23
Yrkesförberedande					
Bygg och anläggning	12,7	12,9	13,3	13,1	29 av 33
Barn och fritid	13,6	12,3	12,8	13,1	15 av 15
Naturbruk	11,7	12,0	11,6	14,3	7 av 9
Vård och omsorg	15,2	11,7	13,5	13,4	3 av 6
Fordon och transport	13,1	13,7	13,6	12,7	43 av 55
Högskoleförberedande					
Samhälle	12,6	13,2	13,8	15,1	5 av 7
Natur	-	-	15,0	16,5	9 av 11
Ekonomi	14,8	15,0	14,6	15,3	11 av 11

Källa: statistik inhämtad från förvaltningen samt Skolverket.

Inom programmet för fordon och transport skiljer sig examensgraden beroende på inriktning. Högst är den för inriktningen transport, där 32 av 35 elever tog yrkesexamen vårterminen 2023. För inriktningen personbil var det 5 av 11 elever och inom karosseri och för lackering 6 av 9 elever som tog examen.

Styrelsens och skolans uppföljning och kvalitetsarbete

Det finns ett samlat årshjul som innefattar ekonomi, personal, administration, systematiskt arbetsmiljöarbete samt det systematiska kvalitetsarbetet (SKA). Enligt årshjulet ska personal arbeta aktivt med att nå skolans prioriterade mål samt ha återkommande SKA-möten under hela året. Styrelsen tar årligen del av övergripande kvalitetsrapport samt verksamhetsberättelse och sätter en verksamhetsplan för kommande år utifrån detta. Samtliga program tar också fram egna kvalitetsrapporter.

I uppföljningen av målen i verksamhetsberättelsen 2022 framgår elevernas närvaro, antalet elever som klarar yrkesexamen samt elevernas möjlighet att utöva inflytande på sin utbildning.

En genomgång av styrelsens protokoll från januari 2022 till och med september 2023 visar att skolenheternas prestationer, betygsresultat och information om elevhälsoarbetet lyfts i samband med budget- och kvalitetsarbete under september, oktober och november. Därtill har rektorerna en gång under våren

redogjort för uppföljning av studieresultat, det aktuella läget för enheterna, utmaningar och visioner.

Vid intervjuer framgår att rektorerna träffar styrelsen ungefär tre gånger per år och att det finns en god dialog och ett engagemang från styrelsen. Styrelsen får då muntligt ta del av resultat kring enskilda program. Vi har inte kunnat ta del av något skriftligt underlag till styrelsen som visar skillnaderna mellan programmen avseende elevernas resultat.

Statistik per program lyfts inte till styrelsen

I kvalitetsrapporten beskrivs långsiktiga utmaningar och visioner för respektive enhet där det delvis framgår identifierade utmaningar inom enskilda program. Exempel som lyfts är söktrycket och storleken på elevgrupper.

Statistik kring de prioriterade målen följs upp på enhetsnivå. Därtill finns en övergripande analys och kommentar från respektive rektor. Exempelvis lyfter en enhet att det administrativa systemet för närvaroregistrering är problematiskt då elevernas specialidrottsaktiviteter räknas som anmäld frånvaro. Vi återkommer till detta i nästa avsnitt.

Uppföljning av de prioriterade målen per program framgår inte i kvalitetsrapporten. Vi har däremot tagit del av respektive arbetslags analys av SKA-arbetet under läsåret 2022/2023. I detta underlag finns uppföljning av skolans prioriterade mål per program den senaste femårsperioden.

Personalens och elevernas delaktighet i SKA-arbetet beskrivs i kvalitetsrapporten

I kvalitetsrapporten från 2022 beskrivs personalens, elevers och vårdnadshavares delaktighet i SKA-arbetet. Exempelvis samlas skolans arbetslagsledare och ansvarig rektor i en SKA-grupp sex gånger per läsår där kvalitetsarbetet planeras och utvärderas. Minst fyra gånger per år träffas rektor och skolans förstelärare för att planera och analysera skolans kompetensutveckling och kollegiala lärande.

Elevenkäten som genomförs varje hösttermin anses vara en viktig del i elevernas inflytande över utbildningen.

I kvalitetsrapporten nämns att elevkåren har i uppdrag att bearbeta ordningsregler och likabehandlingsplan samt att de ska träffa skolledningen fyra gånger per läsår. I intervjuer framgår däremot att elevkåren har upphört då det varit svårt att engagera elever. Istället pågår ett arbete att utveckla klassråd, programråd och enhetsråd, där rektorn organiserar arbetet.

2.2. Bedömning

Vi bedömer att styrelsen endast delvis följer upp och analyserar elevernas måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Styrelsen följer upp måluppfyllelsen i samband med budget- och kvalitetsarbetet under hösten samt under våren. Vi ser positivt på att såväl styrelsen som rektorer framhåller att det finns en god dialog och ett stort engagemang. Programmets och

elevhälsans analysunderlag lyfter detaljerad statistik, och visar på god insikt i nuläge och utvecklingsområden.

Dock bedömer vi, mot bakgrund av de skillnader som finns i måluppfyllelse mellan programmen, att det är en brist att styrelsen inte tar del av underlag som visar på dessa skillnader. Vi ser att styrelsen har identifierat utvecklingsområden och formulerat mål utifrån analys och bedömningar. Däremot menar vi att det finns en risk att dessa utvecklingsområden och analyser inte är relevanta om det inte tas hänsyn till skillnaderna mellan programmen. Vi noterar också att målvärdena för de högskoleförberedande programmen ligger under rikssnittet.

Vi vill vidare påtala avsaknaden av budgetunderlag som visar på koppling mellan de ekonomiska prioriteringarna och utvecklingsarbetet, vilket vi ser som en brist.

3. Frånvaro

I detta avsnitt undersöker vi arbetet med närvaro på skolan för att svara på om det finns en tydlig ansvarsfördelning gällande hantering av elevers frånvaro. Därtill granskar vi om det sker en systematisk uppföljning och analys av elevers frånvaro på gruppnivå.

Revisionskriterier

Skollagen

Av skollagen 12 kap. 16 § framgår att om en elev har ogiltig frånvaro ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt.

I 4 kap. finns bestämmelser om systematiskt kvalitetsarbete av vilket det framgår att huvudmannen (Liljaskolans styrelse) ska systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

3.1. Iakttagelser

Uppföljning av frånvaron

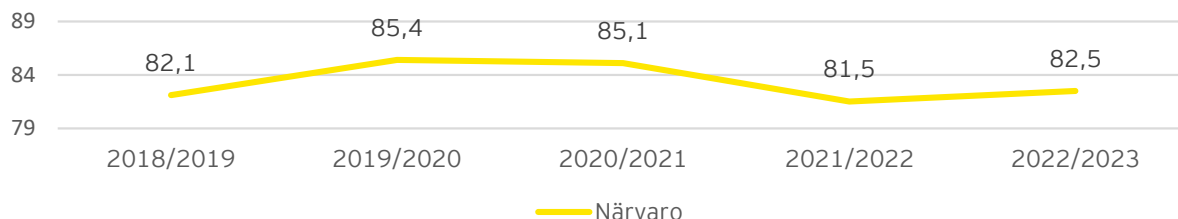
Uppföljning av frånvaro som en del av skolans prioriterade mål görs enligt årshjulet för Liljaskolan i arbetslaget två gånger per år samt i samband med kvalitetsrapporten. Arbetslaget följer upp på programnivå medan enheten tar del av underlag på enhetsnivå samt att en övergripande analys görs av rektorerna.

Målet om närvaro uppnås inte

Gällande målet om närvaro mäts den genomsnittliga närvaron för hela skolan en gång per år. För att resultatnivån ska vara uppnådd ska den vara mer än 90 procent. I elevhälsans analysunderlag för läsåret 2022/2023 redovisas statistik över den totala närvaron på skolan från 2018 och framåt. Under den tidsperioden har skolans närvaro som högst varit 85 procent.

Närvaro på skolan 2018-2023

Skolans totala närvaro i procent

Källa: statistik inhämtad från förvaltningen.

Vid intervjuer framgår att styrelsens mål om 90 procent har varit detsamma under de senaste fem åren men att det inte är möjligt att nå med nuvarande system för frånvarorapportering. Därtill visar underlag att olika satsningar har gjorts, vilket inte heller har förändrat närvaron nämnvärt. Därtill lyfts vid intervjuer att det finns en problematik kring att frånvaron ökar i årskurs 3 i samband med att många elever blir myndiga och därmed har skolan inte samma möjlighet som tidigare att föra dialog med vårdnadshavare. Det framgår även att systemet för rapportering av närvaro inte är ändamålsenligt vilket vi återkommer till.

Det finns stora skillnader mellan programmen

Av tabellen nedan framgår att det enbart är två program som under ett enskilt år nått målet om 90 procent närvaro. Därtill finns en betydande variation kring elevantal mellan programmen. I de program med ett lägre antal elever får ett fåtal elevers frånvaro ett större utslag i statistiken. Program med närvaro under 80 procent ska motsvara områden med hög prioritet inom SKA-arbetet enligt elevhälsans analysunderlag.

I tabellen innebär röd siffra att frånvaron ökat i förhållande till föregående läsår medan grön siffra innebär att frånvaron minskat.

Närvaro per program i procent läsåren 20/21 - 22/23, avrundat till heltal

Program	20/21	21/22	22/23	Antal elever 22/23	Antal elever med 15 % frånvaro 22/23
Bygg och anläggning	91	88	88	98	26
Barn och fritid	81	76	76	28	26
Naturbruk	88	83	86	27	11
Vård och omsorg	80	70	75	33	23

Fordon och transport åk 1	83	82	80	81	19
Fordon och transport ABD	86	84	83	72	66
Fordon och transport, tran	91	90	89	72	
Ekonomi	88	79	84	53	28
Samhällsvetenskap	83	76	76	40	23
Naturvetenskap	90	83	79	8	7
IMA	37	55	44	7	10 ³
IMS	68	78	77	31	13

Källa: statistik inhämtad från förvaltningen.

Underlaget visar att lägst närvaro finns inom vård- och omsorgsprogrammet samt inom introduktionsprogrammen. I vård- och omsorgsprogrammens analysunderlag för 2022/2023 framgår att de känner till orsakerna till frånvaron på programmet. Orsakerna är exempelvis ärenden hos Migrationsverket, familjeförsörjning och elever med pågående behandlingar inom vården. Även inom fordon och transport samt barn och fritid finns elever som läser IMV- och IMY-program.

Antalet elever med mer frånvaro än 15 procent avser frånvaro oavsett orsak, det vill säga både oanmäld och anmäld frånvaro.

Frånvarosystemet upplevs inte vara ändamålsenligt

I såväl underlag som vid intervjuer framgår att systemet för rapportering av frånvaro inte är ändamålsenligt gällande de elever som läser specialidrott (NIU/LIU). När dessa elever är på exempelvis träningar, läger eller tävlingar som en del av sitt idrottsprogram registreras anmäld frånvaro i systemet. Enligt uppgift pågår en upphandling av ett nytt system som kommer att implementeras under vårterminen 2024 och beräknas vara i full drift till höstterminen 2024. Systemet kommer lösa mätproblemet, och därav kommer närvaromålen vara uppnåeliga.

Skolan följer själv upp ogiltig/oanmäld frånvaro, det vill säga elever som av oanmäld anledning inte närvarar vid lektionen. I den statistik som skolan själv för visar siffrorna för läsåret 2022/2023 en total oanmäld frånvaro om 4,3 procent, i förhållande till den totala registrerade frånvaron om 17,5 procent.

³ Förklaring från förvaltningen kring att antalet elever med frånvaro överstiger det totala elevantalet är följande: under hela året har 10 elever gått på IMA, tre elever hoppade av under höstterminen och räknas in i frånvarostatistiken eftersom de hade mer än 15 % frånvaro.

I intervjuer påtalas att det finns en god kännedom inom enheterna och arbetslagen om frånvaron och enskilda elevers situation och problematik.

Ansvarsfördelning i frånvaroarbetet

Ny handlingsplan upplevs ha förtydligat ansvarsfördelningen

I samband med ett närvarofrämjande projekt som drevs på skolan mellan 2020 och 2022 var samtliga professioner samt elever delaktiga i att ta fram en handlingsplan för skolnärvaro. Handlingsplanen ska vara ett stöd dels i arbetet för att förebygga och motverka frånvaro, dels i hur skolan ska agera vid frånvaro. Intervjupersoner lyfter att handlingsplanen har förtydligat ansvarsfördelningen och hur frånvaron ska hanteras men att det fortfarande finns otydligheter kring hur elever med specialidrott, och därav högre anmäld frånvaro, ska hanteras.

Det finns tre nivåer i de insatser som skolan genomför

Skolan arbetar med en modell utifrån tre nivåer: generella insatser, målinriktade insatser och särskilda insatser. De generella insatserna avser ett närvarofrämjande och förebyggande arbete. Det inkluderar bland annat att skapa en god miljö i skolan, frånvarorutinen med ansvarsfördelning, samt hälsosamtal och screeningar i årskurs 1.

På nivå två arbetar man med målinriktade insatser med elever som uppvisar riskfaktorer. I detta arbete ingår pedagogiska kartläggningar, kartläggning av skolfrånvaro samt stöd från elevhälsan samt mentor.

Baserat på utredningens resultat i nivå två finns möjlighet att gå vidare till insatser i nivå tre. I detta ingår samverkan med andra aktörer, såsom socialtjänst och sjukvård, särskilt stöd, åtgärdsprogram och elevhälsokonferenser.

Mentorn har det huvudsakliga ansvaret för uppföljning av elevernas frånvaro

Som en del av handlingsplanen finns en rutin för oanmäld eller upprepad anmäld frånvaro. Som grundläggande åtgärder registreras all närvaro av undervisande lärare varje skoldag. Mentor kontrollerar sina elevers frånvaro varje vecka och rektor följer upp frånvaron månadsvis.

Vid frånvaro som är mer än 10 procent den senaste månaden har mentorn ett ansvar att genomföra en kartläggning av frånvarons orsaker samt att följa upp frånvaron inom två veckor. Vid fortsatt frånvaro skickas ärendet till rektor som tilldelar ärendet till elevhälsoteamet som gör en gemensam analys av frånvaron utifrån en analysmall som finns i handlingsplanen. Därefter fattar rektorn beslut om det finns ett behov av en fördjupad kartläggning eller om eventuella insatser ska tas via elevhälsoteamet.

3.2. Bedömning

Vi bedömer att det finns en tydlig ansvarsfördelning gällande hantering av elevers frånvaro. Vi ser positivt på den handlingsplan som arbetats fram, med involvering

av såväl personal som elever. Vi bedömer därtill att frekvensen på styrelsens uppföljning är tillräcklig. Styrelsen tar del av uppföljning i samband med budget- och kvalitetsarbetet och träffar rektorerna tre gånger per år, även om det inte framgår att det specifikt handlar om frånvarouppföljning då. Vi ser däremot att det finns stora skillnader i frånvaro mellan de olika programmen, vilket styrelsen inte följer upp i dokumenterat underlag.

Vi konstaterar vidare att det inom verksamheten och arbetslagen finns en god kännedom om elevernas frånvaro gällande såväl orsaker som problematiken med rapporteringssystemet. Arbetslagen följer upp närvaro i sin SKA-analys.

Däremot visar granskningen på brister i den systematiska uppföljningen och analysen av elevernas frånvaro. Vi noterar att styrelsen under flertalet år redovisat att de inte uppnår sitt mål kring närvaro om 90 procent när verksamheten uppger att målet nås utifrån den uppföljning som sker internt. Det finns en betydande diskrepans mellan den frånvarostatistik som redovisas i underlagen och den statistik skolan själv följer. Denna diskrepans framgår inte i den uppföljning och analys som styrelsen tar del av, även om problematiken kring frånvarosystemet lyfts. Vi ser positivt på att det pågår ett arbete med att upphandla ett nytt system samt att det finns en tidplan för implementering.

4. Slutsats och svar på revisionsfrågor

Vår sammanfattande slutsats är att Liljaskolans styrelse delvis säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom gymnasieskolan.

Vår bedömning grundar vi på att styrelsen endast tar del av övergripande kvalitetsrapport, och det saknas underlag som visar att styrelsen följer upp och analyserar såväl elevernas måluppfyllelse som frånvaro inom de olika programmen. Programmens och elevhälsans analysunderlag lyfter dock detaljerad statistik, och visar på god insikt i nuläge och utvecklingsområden.

Vi ser att styrelsen har identifierat utvecklingsområden och formulerat mål utifrån analys och bedömningar. Däremot menar vi att det finns en risk att dessa utvecklingsområden och analyser inte är relevanta om det inte tas hänsyn till skillnaderna mellan programmen. Vi vill också påtala avsaknaden av budgetunderlag som visar på koppling mellan de ekonomiska prioriteringarna och utvecklingsarbetet, vilket vi ser som en brist.

Vi noterar att styrelsen under flertalet år redovisat att de inte uppnår sitt mål kring närvaro om 90 procent när verksamheten uppger att målet nås utifrån den uppföljning som sker internt. Det finns en betydande diskrepans mellan den frånvarostatistik som finns i underlagen och den statistik skolan följer som ogiltig frånvaro.

Vi ser positivt på att såväl styrelsen som skolan framhåller att det finns en god dialog och ett stort engagemang, vilket bådär väl för ett fortsatt utvecklingsarbete som beaktar ovanstående resonemang.

Revisionsfråga	Bedömning
<ul style="list-style-type: none"> Har styrelsen följt upp och analyserat sin måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen? 	<p>Delvis. Styrelsen tar del av övergripande analys i årlig kvalitetsrapport, och träffar rektorerna minst tre gånger per år. Dock framgår inte resultat för respektive program i det underlag styrelsen tar del av.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Har styrelsen identifierat utvecklingsområden och formulerat mål som är relevanta utifrån styrelsens analys och bedömningar? 	<p>Delvis. Då analysen inte baserar sig på ett komplett underlag anser vi att det finns risk för att utvecklingsområdena inte är relevanta eller tillräckligt täckande. Därtill noterar vi att de målvärden som är formulerade avseende meritvärde för de högskoleförberedande programmen ligger under riksnittet.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Finns det en tydlig ansvarsfördelning gällande hantering av elevers frånvaro? 	<p>Ja. Ansvarsfördelningen bedöms som tydlig</p>

	och det finns en framtagen handlingsplan samt att det framgår att verksamheten har god kännedom och uppföljning kring elevernas frånvaro.
<p>► Sker det en systematisk uppföljning och analys på gruppnivå av elevers frånvaro?</p>	<p>Nej. Styrelsen har under flertalet år redovisat att de inte uppnår sitt mål kring närvaro om 90 procent när verksamheten uppger att målet nås utifrån den uppföljning som sker internt. Därtill följer styrelsen inte upp frånvarostatistik per program.</p>

Vännäs den 22 november 2023,

Sara Shamekhi, projektledare

Charlotte Ahlström, revisionskonsult

Per Stålberg, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor

5. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Gymnasiechef
- ▶ Biträdande gymnasiechef tillika rektor
- ▶ Rektorer
- ▶ En grupp specialpedagoger
- ▶ En grupp förstelärare
- ▶ Liljaskolans styrelsepresidium

Analyserade dokument

- ▶ Budget och verksamhetsplan 2023 - 2024, plan 2025
- ▶ Arbetslagets analys inom SKA läsåret 2022-2023, EHT
- ▶ Liljaskolans styrelses protokoll januari 2022-september 2023
- ▶ Årshjul Liljaskolan
- ▶ Årsredovisning Vännäs kommun 2022
- ▶ Direktiv utredning gymnasienämnd
- ▶ Nuvarande organisering och ansvarsfördelning av Liljaskolan - InRikta
- ▶ Barn- och utbildningsnämndens reglemente
- ▶ Kvalitetsrapport 2022/2023
- ▶ Verksamhetsplan 2023 Liljaskolans styrelse
- ▶ Verksamhetsberättelse 2022 Liljaskolans styrelse
- ▶ Sammanträdesplan med årshjul för Liljaskolans styrelse 2023